

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI KOZLÓNY.

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük.)

XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz. 1895. márc. 6-án.

Megjelen hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este. Előzetes nem adnak vissza.	Előzeteskiadás kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, art.-István-tér 1.	Felolvasó szerkesztő: BARABÁS ALBERT.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 5 ft — kr. Félévre . . . 2 ft 50 kr. Negyedévre . . . 1 ft 25 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 80 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegilleték külön 20 kr. Nyitótér sorozatlat 50 kr. Többeszi hirdetéseknek engedély
---	---	---	---	---

Tábornok és tábornoszernagy.

Ki ne emlékezne városunk lakói közül Huberth Andor honvédtábornokra, ki előzékeny, udvarias modorával és egyenes jellemével mindenki tiszteletét bírta? Mig közöttünk élt, neve nem volt ország-szerter ismeretes. Az egész nemzet rokonszenve csak akkor fordult feléje, a mikor nyugalomba küldötték.

Ennek a története szomorú tényt vet a honvédség vezetésében uralkodó szellemre. Huberth Andor tábornokot, a vitéz, híű és derék katonát penzióba menesztette a honvédelmi miniszter csupán azért, mert ő volt az elnök a székesfejérvári honvéd dandár ama tisztgyűlésén, amely S z e m n e e z Emil lapszerkesztőt és tartalékos honvéd-főhadnagyot — a sajtóbiróságnál történt elítélésé daczára — méltónak ítélte a kardbojt viselésére. Báró Fejérvári és a kormány nem tűrhették, hogy a honvéd-tisztikar függetlenül és igazságosan ítéljen. Durva önkényvel megsemmisítették a tisztikar határozatát, s annak tagjait üldözöbe vették. Kit nyugalomba küldöttek, kit elhelyeztek. Az első áldozat maga az elnök, Huberth tábornok volt.

A derék katona nyugodtan fogadta a súlyos méltatlanságot. Levetette a fényes uniformist már Székesfejérváron, s aztán elköltözött Nagy-Szombatra. Olyan karakterek, mint Huberth Andor, nem szoktak panaszkodni és lármát ütni. Hallgatnak és némán szenvednek. Fejérvári báró honvédelmi miniszter nyugodt lehetett, hogy Huberth Andor nem hívja itélőbirónak a nagy közönséget.

És ime, mégis mit látunk? A képviselőház meg a sajtó tele van a Huberth-Fejérvári afférrel. Hogyan támadt ez?

Egyszerűen úgy, hogy a beszámíthatlanság határáig jutott miniszter a képviselőházban a Szemnez-ügy szóbahozatalakor nem áttalotta a volt tábornokot mulasztással vádolni. Azzal gyanusította, hogy mint elnök nem informálta helyesen a tisztikart, mi fölött kell határozni.

Ilyen vádat önérzetes ember nem hagyhat magán száradni. Ez már belevág a becsületbe, nemcsak a katonatisztnél, hanem civílnél is. Huberth Andor is indítatva érezte magát, hogy rektifikálja a miniszter kijelentését. Mint tapintatos férfi nem vette igénybe a sajtót, mely készségesen nyitott volna teret nyilatkozatának,

hanem egy országgyűlési képviselőt kért föl a rektifikációra. A parlamentben hangzott el ellene a vád, tehát a parlamentben illő azt megczáfolni.

És T ó t h Ernő, a rektifikációra felkért képviselő, eljárt megbízatásában. Higgadtan, személyeskedés nélkül. De épen ez a higgadság hozta ki sodrából báró Fejérváryt. Ahelyett, hogy elszégyelte volna magát a méltatlanság miatt, melyet egy honvéd-tábornokkal szemben elkövetett: ujjal tetézte. Brúszk, nyers modorban dobta oda a választ, hogy H u b e r t h A n d o r valótlanságot állít.

A képviselőház és az ország elképelve néz a honvédelmi miniszterre, a cs. és kir. tábornoszernagyra. Mely fokán van az idegességnek és a tisztességről való megfélemezésnek, hogy ily ily brutálisan viselkedik? Mi jogosítja fel, hogy toporzékoljon, mint egy remonda és sértegesen, mint egy kávéházi krakéler?

Nem volt elég, hogy utjába állott nemzeti aspirációinknak; szolgál szellemet honosított meg a honvédelmi miniszteriumban; gyanusan manipulált miniszteri hatáskörével; botrányt okozott erőszakosságával családi életében és hivatalfőnöki minőségében; politikai demonstrációkra kényszerítette a honvédség törzstiszteit: most mindezekhez hozzácsatolja a brutális sértegetést egy tábornok ellen. Példátlan ez az eset minálunk, s konzekvenciáiban elképzelhetetlenül súlyos.

Hová jut a hadsereg tekintélye, ha egy tábornoszernagy a miniszteri székéből hazugnak deklarál egy tábornokot, ki moesoktalanul dugta kardját hüvelyébe, midőn elhivatott az aktív szolgálat teréről. Hát Magyarországon a honvédelmi miniszterek, mellükön a Mária-Terézia rendjellel, szájaszkodni fognak, mint egy zugprókátor s botrányok kiinduló pontjává tesszik a parlamentet?

Nem, mi, a p o l g á r s á g követeljük a honvédség jövője és reputációja érdekében, hogy tisztjeink ily támadásoktól megóva legyenek. Huberth Andor tábornok felelősségre vonhatja a sértésért br. Fejérvári Géza tábornoszernagyot, de ezzel az ügynek csak személyi része lesz elintézve. A közérdek más elégtételt is kíván: Fejérvári Géza menesztését.

Nem penzióba, hanem hidegvizgyógyintézetbe. (b. a.)

Hubert Andor tábornoknak T ó t h Ernő képviselőhöz intézett, czikkünkben is említett levele így hangzik:

Nagy-Szombat, 1896. márc. 24.

Tisztelt barátom!

A mai lapokban olvastam a honvédelmi miniszter nyilatkozatát a Szemnez-ügyben.

Nem elég, hogy ez ügyből kifolyólag mint ép, egészséges ember, 37 évi ellenség előtt ki-tüntetett szolgálataim után felülvizsgálat nélkül, mint rokkant nyugdíjba helyeztettem, nem elég, hogy midőn ez ügyben magam ellen vizsgálót kérendő ő felsége kabinetirodájában bemutatott felségfolyamodványom alapján a legfelsőbb kihallgatástól elutasítottam, a honvédelmi miniszter az ország színe előtt engem mulasztással vádol.

Miután fel nem tételezhetem, hogy ő nagyméltósága tudva valótlanul állít s nem követelhető, hogy a miniszter minden szabályt alaposan ösmerjen, ennél fogva kijelentését ez ügyben meg fogom czáfolni.

A miniszter azt állítja: „hogy a tisztgyűlésen elnökő tábornok elmulasztotta a tisztikarnak megmagyarázni, hogy ott tulajdonképen nem arról van szó, vajjon Szemnez politikailag helyesen, vagy helytelenül járt-e el, midőn a kérdéses czikket írta: hanem csak arról, vajjon az, a ki bíróság által 6 vagy 8 havi fogházra van itélve, — tehát hivataloslag sem lehet — megtarthatja-e a tiszt kardbojtot vagy sem.“

Kijelentem, hogy a tisztgyűlés, becsületügyi szabály értelmében csak a felett határozhat, vajjon vádoltb annyira tisztázta magát, hogy minden további eljárás ellene megszüntessék, vagy pedig ellenkező esetben ellene a becsületügyi eljárás megindíttassék? Ez a figyelmeztetés megtörtént, megtörtént pedig a fennálló becsületügyi szabály értelmében teljesen korrekttul. Ugyancsak a becsületbeli ügyi szabály szerint a tisztikar felmentő határozata ellen felelbezés nincsen.

De a honvédelmi miniszter, mint nyilatkozatából kitűnik, összetéveszti az említett szabály ama határozványát, melyek a becsületbíróság ítélkezésére vonatkoznak: a tisztgyűlésre vonatkozó határozványokkal. Sajnálom, hogy a kérdéses szabály nem áll rendelkezésemre, különben az illető szövezerinti szövegével czáfolnám meg a miniszter érintett nyilatkozatát.

Hogy a miniszter a tisztgyűlés határozatát nem e miatt és esetleges formahibák miatt semmisítette meg, igazolja, hogy mielőtt még a tárgyiratok kezénél lettek volna, kinyilatkozatta, hogy ő ezt a határozatot megamnisíti, daczára annak, hogy előadója kinyilvánította, hogy ez nem lehet, mert az eljárás szabályszerű.

Igen kérlek, kedves barátom, légy szives ezen levelem tartalmát az országgyűlésen felolvasni, vagy tartalmát előadni; ha esetleg bármely oknál fogva erre nem vállalkoznál, úgy vagy Apponyi Albert vagy Zichy Jenő gróftól nevében erre felkérni.

Üdvözöl igaz híved Huberth Andor.

Mai lapunk 8 oldal.

BELFÖLD.

— **Eltvársaink figyelmébe.** Az 1874. XXXIII. t.-cz. értelmében mindazok, kik megelőző évi adójukat április hó 15-ig teljesen befizették, az országgyűlési választók névjegyzékébe fölveendőek. Felhívjuk tehát pártunk összes tagjait, hogy a múlt 1896-ik esetleges adóhátralékukat f. évi ápril hó 15-ig annál is inkább befizessék, mert különben az 1897. évi országgyűlési választók jegyzékéből ki fognak hagyatni. Figyelmeztetjük továbbá elvtársainkat, hogy majdan a választói jegyzékek közszemlére való kitételekkel el ne mulasszák utána nézni, hogy nevük, koruk és polgári állásuk helyesen van-e a jegyzékbe fölveve, mert a legutóbbi választások több helyen igazolták, hogy mily szükséges, hogy a polgárok örököljenek a maguk joga fölött.

— **Agrár program.** Darányi Ignác földművelésügyi miniszter csütörtökön elmondotta nagy érdeklődéssel várt beszédét. Mint előre sejtettük, tekintettel az év végén megjelentő választásokra, igyekezett a miniszter oly hangot használni, a mely jól essék a gazdaközönségnek. Egy nagy esomó reformot helyezett kilátásba, az agrár érdekek szempontjából. Egyedül a kis emberekkel, a paraszt osztályal szemben mutatkozott szűkmarkúnak. Tekintettel a szabadelvű párt szellemére, biztosra vesszük, hogy a miniszter ígéretei csak ígéretek maradnak. Multak tapasztalatai intenek, hogy a mézes-mázos szavaknak nem szabad hinnünk.

— **Országos néppárti gyűlés a fővárosban.** Figyelemre méltó indítványt vetett föl a Magyar Néplap. Azt ajánlja, hogy augusztus 20-ika, Szent-István napja, ünnepeltessék meg nagyszerűen, fényesen. Az ország minden községe menessen fel e napra a fővárosba 30—40 küldöttel, kik együttesen, nagy körmenetben vonulnának fel Buda várába a Szt.-jobb-kéz tiszteletré. Istentisztelet után pedig lemennének a Vérmezőre, hol egy országos nagy néppárti gyűlés tartatnék legálább 100,000 ember részvételével. Az indítvány országoszerre élénk helyeslésre talált.

TÁRZA.

Tanulmányuton.

— Belgrád, márc. 25. *) —

— A „Fejérmegyei Napló” eredeti tárcaja. —

Két véglet találkozik Belgrádban: itt van a határa a modern civilizációnak és a kezdete a civilizálatlan keletnek. Meglátszik ez az egész városban.

Egyik utca például már majdnem egészen olyan külsejű, mint Bécs valamelyik külvárosáé. Az egy vagy két emeletes házak mindegyike más-más stiltelen cifraságokkal igyekezik a közfigyelmet magára vonni és e házak öntöttvas balkonjaikkal és terracotta karatidjeikkel alig különböznek Hernalis vagy Fünfhaus valamelyik sarkától. A boltosok is nagyrészt bécsiek, kik olcsó vásári árakat halmoznak fel kirakatjaikba.

Két lépéssel odább már néhány régi török ház. Rozoga vályog falai alig bírják a széles ereszt, tulnehez, rovatkás cserépfüdelet. A kis ablakok rendetlenül vannak elhelyezve a homlokzat telerre meszelt falán, a földszinten pedig kis nyitott boltokban árulnak tarka bőrmunkákat, késeket, handzsárokat, csikos katrinczákat stb.

Ez azonban a két véglet; a legtöbb ház abból a két fajából való, minőt az alföldi városokban találunk: földszintesen az utca

*) A székesfejérvári keresk. akad. növendékeivel utazó társaság egyik tagjától.

s helyén való lenne ha már most megalakulna

Budapestben a rendező bizottság

— **Türelmetlenség.** Kevés alkalommal nyúlunk vissza több formában a zsidóság gyűlölete a katholicizmus ellen, mint a garam-kissallói rituális várvádóleradó sajtópör csütörtöki tárgyalásán. Olvasóink tudják, hogy Fusz János káplán Adler Simón szatócsot említette fel egy lapban, mint akire a gyilkosság gyanúja hárulik. Emiatt a káplán a sajtóbírószág elé került s állításait nem tudván behoztatni, marasztalva lett 14 napi fogházbüntetésben. Az ügy egészen az ő privát ügye volt. A panasos ügyvédje azonban, egy bpesti fiatal zsidó fiskális, ennek dacára kiméletlen támadást intézett az összes kath. papok ellen. Összehasonlította őket a római aurogorkal (jóskokkal), kik a népet csalják, s ama reményének adott kifejezést, hogy majd, a jövő században, mint szinpadai operette-alkalokat fogják az utódok kinevetni. Ez az arzáltan hang annál felháborítóbb, mert a kath. papságnak semmi köze nem volt a pör tárgyához. A védőügyvéd, dr. Hortoványi képviselő visszautasította a kifakadásokat, mire még a zsidó fiskálisnak állott feljebb és követelte Hortoványi rendreállítását. Az ilyen viselkedés és az ilyen felekezeti türelmetlenség teremt meg az antiszemitizmust.

A vidéki építőipar jövője.

Reppant nagy érdeklődéssel várták a vidéki építőiparosok azt a törvényjavaslatot, amelyet a pénzügyminiszter a vidéki házak adómentessége tárgyában a képviselőház elé terjesztett. Ettől a törvényjavaslatról várta annyi vidéki építőiparos a megváltoztatást, iparjának fellendítését, a városok pedig az építési kedv emelkedését remélték, a mi természetesen a vidéki városok modern rendezését is vonná maga után.

Nos, megjött a törvényjavaslat és velegyített a — rekriminációk. Mert bizony ez a törvényjavaslat nem foglalja magában mindazokat az intézkedéseket, amelyek a vidéki építőipar érdekeit abban az arányban és azzal a hatással előmozdítani képesek volnának, ahogy azt a vidéki kereskedelmi és iparkamarák kon-

templáltak, amidőn karöltve és egyetértőleg ezt az országgyűlési mozgalmat megindították. Ennek a mozgalomnak nyilvánvalóan az volt a célja, hogy gátat vetve annak a centralizáló áramlatnak, amely az ország szellemi és anyagi erőt a fővárosban összpontosítja és a vidéki városok nagyobb részét nagykiterjedésű, élettelen falvakká teszi megindítsa a decentralizáció hasznos művelését, amely a vidéki városoknak régi érvényüket helyreállítsa. De a kereskedelmi és iparkamarák, ismerve a vidék viszonyait, olyan követeléseket szabtak, amelyek, ha teljesülnek, tényleg hivatva lettek volna a vidéki városokat — különbség nélkül — feleleveníteni, az építési és ezzel együtt a városrendezési kedvet nagyban fejleszteni.

A pénzügyminiszter által előterjesztett javaslat azonban olyan hiányos és olyan egyoldalú a kedvezménynek megadásában, hogy azt a benyomást kelti, mintha a kormány éppen attól félne, hogy a vidéki városok nagyon is találnának fejlődni a főváros rovására, vagyis a pénzügyminiszter fél a decentralizációtól.

A törvényjavaslat 12 és 15 évi adómentességet helyez kilátásba az eddigi 10 és 12 évről szemben. Ettől a két, illetve három évi többlettől várjuk-e a gyarló viszonyok oly nagymérvű javítását? A kamarák 20—25 évi adómentességet kértek.

De még ez a kegyelem sem jutott ki a törvényjavaslat értelmében minden vidéki városnak, hanem csak azoknak, amelyekben általában házbéradó fennáll, vagyis ahol a lakóházaknak ki nem adott részeit s megadóztatják. Mindnyájan tudjuk, hogy ezek a vidéki városoknak csak kisebb részét képezik. De még ezek sem élvezik a kedvezményt egyenlő arányban, hanem ekeknél is attól függ, vajjon tel-e mutatni 10.000 lakost vagy sem? Hát a többi vidéki városok, amelyek ezen fő- és alcsoportok egyikébe sem tartoznak? Azokkal mi lesz? Semmi! Azok részint hivatalnokai,

mentén, boltok nélkül, csupán egy-egy család számára építve. A nagyság aztán a tulajdonos vagyoni állásától függ, kettőtől egész nyolcztiz ablakig. Ha a telek nagy, akkor kertre is jut, deszka vagy léczpálánkkal kerítve. Styról beszélni itt igen nehéz. Ablakok, ajtók, meg falak egyik házon olyanok, mint a másikon, legföljebb a színeknél nyílik egy kis tér az egyéni ízlésnek. A házak elé ültetett akácok vagy gesztenyefák, melyek úgy, mint a magyar falvakban, fasort képeznek, egészítik ki az utcák képét.

A nép maga éppen ilyen változatos kül-sóvel bír. Egy része európai divat szerint öltözik, vagy hogy a fogalmat jobban meghatározzam: keleteurópai divat szerint, mi csak abban különbözik a nyugateurópaítól, hogy talán valamivel tarkább, határozott előszeretettel viseltetve a vörös-barna árnyalatok iránt. Ezenkívül alig tesznek különbséget nap és évszak között. Az asszonyok például reggel épp olyan csipkésen és fodrosan, éppen olyan világos színű ruhákban teszik bevásárlásaikat a piacon, mint a hogy estefelé sétálni fognak a promenádon vagy nyáron ép úgy viselnek bársonyt, ha uj, mint télen a legnagyobb hidegben.

A mi a férfiakat illeti, nem hogy kétszer napjában nem cserélnek öltözetet, de egy hónap alatt sem, talán a vasárnapot kivéve, hanem elhordják a ruhát addig, amíg tart. Ez a konzervatívizmus talán a még pár év előtt hordott nemzeti viseletől ered, a melyet atyáról fiúra örökölték. Még egy másik karakterisztikája a keleteurópai viseletnek, hogy inggallér és kszelő nem szerepel.

Mennyivel jobban néznek ki a vidékiek testhez álló, sujtásos kabátjaikban vagy nyáron bő patyolat-ingben. Maguk a tanulók is így járnak, még a hagyományos bocskort sem vetve le. Az asszonyok ruházata sokkal csunyább; elől-hátul katrinca, minden ráncz, minden plasztikus érzék nélkül; ezenkívül ingváll és himzett bársonyderék, de a mi kivált-kép elrontja az összehatást, az a színérzék teljes hiánya, a mi ezeknél a népeknél nyilvánul. Ez annál érthetlenebb, mert ha a törökök például nem is bírtak az arab törzsek finom színérzékével, de a rendszeren csak alapszínekből összeállított szőnyegeiken és himzéseiken határozott tudatossággal jártak el a színek összeállításánál. Náluk most mindebből semmi sem maradt hátra, mint az előszeretve a tarka iránt, a legkiáltóbb hatást iparkodva elérni katrincaiknál, piroti szőnyegekénél és egvéb otthonzött munkáiknál. Ujabbban még ehhez, a nálunk ugynevezett rácz-izléshez az anilin-kék szín használatá járult, hogy az egész benyomás élvezhetelenné váljék.

E két viselet közt, mint középut, jelentkezik az ugynevezett „szalon szerb” kombináció, mely némileg megfelel a hatvanas évek magyar divatjának, mikor a pantallonra sujtást raktunk. Az asszonyok ezen a téren valóságos fuzionális zenit tanúsítottak, miután deréig megmaradtak a régi mellett, még a gyöngyöket se fizve le hajfonataikról s a kis piros fezt is fennhagyva, mint századokkal előbb. De a deréktől lefelé már ők is a haladás hívei: a hajdani török bugyogó helyett fodros szoknyákat viselnek.

részint a sanyaru üzletviszonyok által tönkértett városok, azoknak törődünk — a törvényjavaslat felfogása szerint — nem kell.

De a törvényjavaslat még tovább is megy abban a törekvésben, hogy a kilátásba helyezett sovány kedvezményt is élvezhetlenné tegye. Az egész kedvezményt ahhoz a drakonikus feltételhez köti, hogy az ily módon tervbe vett vidéki városok rendezését három év alatt, vagyis 1899. december végéig teljesen be kell fejezni.

Ez azonban egyenesen lehetetlen!

A magánépítkezés a vidéki városokban csak úgy, mint a fővárosban, mindig az illető utca, vagy az egész város rendezésével áll egyenes arányban, vagyis, ha az illető városok azt akarják, hogy a magánépítkezések száma növekedjék, hozzá kell látniok utcaik rendezéséhez. Már pedig az ilyen nyakra-főre való városrendezés oly nagy áldozatokkal jár, amelyeket a legtöbb vidéki város alig fog elbirni, mert lakócai a minden néven nevezendő pótdó terhe alatt már ugys eleget szenvednek.

Hátra volna még az építési spekuláció, a különféle építőtársulatok működése, amely a fővárosban szép sikereket mutatott fel. Csakhogy ebben a tekintetben is a vidéki városok helyzete aránytalanul kedvezőtlenebb, mint a fővárosé. Míg a fővárosban olcsón pénzen lehet építeni s a fővárosi pénzintézetek helybeli építkezésekre szívesen adnak olcsó kölcsönöket, addig a vidéki pénzintézetek álláspontja vidéki városok házaival szemben a lehető legmerevebb, arról nem is szólva, hogy fővárosi pénzintézeteknél vidéki városi házakra pénzt egyáltalában kapni alig lehet. S nem hisszük, hogy a pénzügyminiszter törvényjavaslata ezen helyzeten javítani lesz képes.

Az építőipart a vidéken csakis úgy lehetne előmozdítani, ha a kedvezményeket általánosítják s a mozgalmat olyan tágabb mederben irdítják meg, hogy az

nagyobb surlódások nélkül célhoz is vezethessen.

Főösleges mondanunk, hogy az építőipar fejlesztése vidéki városok létérdekét képezi s azért nem is csodálkozunk, hogy a vidéken kezdik már belátni, hogy a pénzügyminiszter törvényjavaslata nem tartalmazza azokat a kedvezményeket, amelyekre a vidéki városoknak szükségük van.

Néhány város már fölterjesztéssel is élt a képviselőházhoz, kimutatván, hogy a czélba vett kedvezmény tulajdonképpen nem is kedvezmény. De fölülte szükséges volna, hogy az összes vidéki városok egyértelműleg terjesszék fel kérvényeiket a képviselőházhoz s adják elő jogos kívánságaikat.

Győr városának erre vonatkozó átirata legközelebb a mi törvényhatósági közgyűlésünk elé fog kerülni. Felkérjük a bizottsági tagokat, hogy járuljanak hozzá pártolólágg.

Politika a tanügy terén.

Sokak előtt feltűnő lehet a cikknek címe, melyvel mintegy politikai hatáskört tulajdonítunk magunknak. — „Nagyon szeretem, ha a tanítók bizonyos mérvben még a politikával is foglalkoznak; de minél többet tanácskozik a tanító, annál kevesebbet tanul és tanít“. E szavakkal ítélte le Trefort a tanító-egyleti szövetség létrejöttének lehetőségét.

Hogy pedig mi, s egyleteink politikailag működünk, s működjenek, azt olyan értelemben kell venni, a mint valóban van és kell lenni. Természetes joggal és hivatással tisztáznunk igyekezzünk a népnevelés nemzeties jellegét, s a tanítóosztálynak önállósítására törekedünk, mert ez osztálytól sokat követelnek a közművelődés előmozdítására.

A népoktatás a népszabadság egyedüli és valódi biztosítéka. De ki ne mondana ezt és ki ne követelné, hogy a nép erkölcsi és anyagi jóléte a népnevelésben találja alapját? A jó erkölcsnek alapot vetni, a munkaösztönt fejleszteni, s takarékoságra nevelni: a népiskola feladata. Fatenyésztés, méhészet, sellyemtenyésztés, házipar, iskolai takarékpénztárak

mekek izléséhez, kiknek az tetszik, a mi tarkabarka, a mi fénylik, habár nem is arany. Így természetesen idevaló speciális ipar sincs, mert a mi kevés akad, az vagy idegen vállalkozók műve, vagy pedig tisztán házi jellegű, napról-napra vesztitve jelentőségéből.

* * *

Az olajlámpások lassanként kigyulnak a Száva és a Duna-partján, átlátszó kékes égszál alá, az a bizonyos világos tavaszi éjszaka, mely a Kelet egyik varázsa. Az utczán a kocsiközlekedés majdnem egészen megszűnik, bár az élet semmit se csökkent még.

A nyilvános kutaknál egész raj asszony igyekszik korsóit telemeríteni, s a nagy medencéhez vezető lépcsőn festői rendtelenséggel csoportosulnak egymás mellé. Az éles ellentétes színek most a szürkeületben lágyan vegyülnek egymásba, inkább árnyserű benyomást adv. a képnek. Ezek az árnyképek igazán szépek, néha majdnem klasszikus rajot mutatnak egyszerű körvonalakkal.

A vízfordó nők feltűdelt csalánszövetű ingeikkel, azt hinnék megannyi szobor. a mint méltóságosan viszik fejükön karcsú kannáikat, vagy pedig lassan himbálgatják a vállukon keresztbe tett rud végén, hogy aztán hosszú sorban tűnjenek el az utca áttetsző ködében.

Mindjárt a szomszédságban van a sörcsarnok. A piros és kék terítés asztalok élénken pettyezik a járda szürke aszfaltját. A sörcsarnokok — a Balkán-félsziget legnépesebb iokalitásai — ma már majdnem kiszorítják a

stb. a népneveléstől várják fejlődésüket. Sőt egyrészt jutalommal kezesítik, másrészt megrovással illetik a tanítókat, csakhogy a sokoldalú igényeknek megfelelni törekedjenek; kivetelik fölől, hogy a nép fejlődése érdekében fáradságtalanul dolgozzanak. Tehát nincsenek-é ösztökélve a közjólét terhes munkájára?

Nincs-e kötelességükké téve a haza, a nemzet érdekében dolgozni? És ezen kötelesség nem adja-e meg nekik a jogot, hogy a miről gondolkodniok kell, arról véleményeiket is elmondhassák, a dolgokban tapasztalati után javítani törekedjenek és nézeteiknek érvényt szerezzenek?

Igen, a tanítók és tanító-egyletek politikai működése abban áll, hogy a népnevelésnek nemzeti jellemét a legjótanabb társadalmi elvek szerint fejlesszék s hivatásuk tudatában azokra is hassanak, kik az intéző hatalomban példák és tanácsok után szoktak eljárni.

De a tanügyi rendezetlen viszonyok oly küzdő helyzetbe is hozták a tanító-egyleteket, melyre szintén rá lehet fogni, hogy „politikát üznek“, — „beavatkoznak a kormány dolgaiba“. Ez pedig így nem helyesen van megítélve. A kényes helyzetet előidézte a tanítói állásnak bizonytalansága, a fizetésnek a dologhoz aránytalan megszabása, a községek és egyes felekezetek önkénykedése. Míg egyrésztől nagy követelések állanak, s a tanító száz oldalról ellenőriztetik, hogy — mint mondják — „lekiismeretesen járjon el hivatalában“; más részről az iskolafentartók nem nagy lelkiismeretet csinálnak abból, hogy a törvények szerint a szerződés másik részének megfelelően, s a tanító fizetését illően megszabják és kiszolgáltatassák, s munkaképtelenség esetében méltányosan, de sőt emberségesen nyugalmazzák.

Azon számtalan eset, mely az országban felmerült, s ma is napirenden van, hogy a törvény ereje, a hatóságok tekintélye sem képes a fizetést s egyéb törvényes követeléseket kiérszokolni, az illőzést megszüntetni — kényszerítette a tanító-egyleteket a védelem terére lépni. Alulírott 24 év óta vagyok a b a róm. kath. hitközségének főtanítója; e hosszú idő alatt egész lakásomat kivülről-belülről s pedig tetemes költséggel évről-évre magam tataroztatom s tisztogattatom; miért? mert az iskola-égy pár rossz szívű tagjának bujtogatására azt mindig megtagadta. Pedig az 1868. évi 38-ik törv. 42 §-a világosan mondja: „Az iskola épületek és tanítólak építése és fentartása is a községek illeti“. — Veteményes kertjeimet 20 évi óta szintén saját költséggem árkolatom

hajtani népszerű kávéházakat. Az asszony kivéve a délutáni sétákat, csaknem mindig otthon van, legfőleg barátait látogatja meg, de hogy meghívna őket férjükkal együtt ebédre estélyre: az még itt kivételes számba jön. Ez még a keleti befolyás maradványa. Így a férfiak, magukat kárpótolják, barátaikkal a sörházakba mennek politizálni. Néha, — de ez már újítás — feleségüket is magukkal viszik; és természetesen itt, a hol mindenki politizál, az asszony talán egyike a leghivatottabbaknak.

A hány ember annyi párt vagy legalább is annyi árnyalat: konservatív, liberális, radikális, haladó, nemzeti párt stb. Lehet-e rossz néven venni, hogy ennyi különféle nézetnél a főczél, a főszemély az — én.

Már maga az észjárás itten egészen más, mint egyébb fejlettebb államokban. Gyors, sokszor zseniális, de semmi következetesség, semmi logikus átmenet vagy fejlődés, mindig valami új, váratlan fordulat, mely lerontja azt, a mit az előzmények után következtetniük kellett. Csoda-e, ha ilyen temperamentum mellett ma a Balkánon annyi ember parancsol, hogy magában Szerbiában mindenki uralkodni szeretne.

A nehéz dohányfüst e közben sűrű gomolyokban, mint nehéz felleg telepszik a lármas társaságra, egybevegnyülve a sör gözével. A szag és a hang szintén határozott ismertető jelei a primitív országoknak. Az utóbbi talásgosan kiabáló, éles, torokszéri, mindig úgy hangolva, mintha a beszélők veszekednének. Ezt a lármas társalgást, hogy a hatás még biztosabb legyen, folytonosan fölösleges geaz-

Mindez első látásra szokatlan benyomást tesz, nem annyira talán maga a kép, mint a fejlődés, az ut, a melyiken a Kelet e része halad. A girbe-görbe valódi konstantinápolyi kövezeten, hol még hozzá a kutyák is hiányzanak a város tisztogatását végezni, a közlekedést tarka vászonn üléses fiákkerek, egy lovas talyigák, pátriárkhális ekhós kocsik és ökrös szekerek tartják fenn. Meglehetősen élénkítik az utca képét a tipikus arcú, csikós mellényű limonádé és árpalé árusok, a félmeztelen teherhordók, meg egy-egy idevetődő disznó- vagy kecskepásztor, siketítő lármájukkal, — megannyi emlék régmúlt időkéből.

De e változatos külső nemcsak a magánosoknál, hanem a hivatalos közegeknél is nyilvánul, mert míg a katonaságnál egyik ezred a lapos tetejű porosz kék vagy veres sapkát hordja, a másik a mi huszárajaink csákójával exerciroz, vagy épen a francziák képi-jét választotta a vörös nadrággal együtt, majd úgy nézve ki, mintha egyenesen Saint-Cyrból érkezének; addig a pandurok egyszerű szűrposztó egyenruhájukkal csaknem középkori intézményt képeznek. Minden országból valami, minden izlésre való, csoda-e, hogyha ennyi különféle befolyás mellett igazi, magasabb értelemben vett izlésről szó sem lehet. Ha az eredeti nemzeti izlés nyilvánulna is valahol, erővel elnyomják, nehogy hátramaradottság gyanujába keveredjenek. Internacionális, művészi izlésről még kevésbé lehet szó; sokkal fejletlenebbek még, sokkal újabbak e téren való ismereteik, mintsem hogy az más lehetne tisztán optikai szenzációjál, hasonló a gyer-

és kerítetttem. Pedig a canonica visitatióban meg vagyok írva: „tartozunk tanítónknak kertjeit bekerítettetni v. árkoltatni“. — Ennyi idő alatt nem csoda, ha kifogytam a türelemből, s e szárnalmas állapotokat a kir. tanfelügyelőség utján a megyei közg. bizottság elé terjesztetem, s ha ott sem nyernék orvoslást, illetve kiadásaim nem itáletének meg: kész vagyok a miniszterig menni panaszommal.

Es ezt is elneveztek „politikának“; holott ez nem egyéb, mint a törvény védelmének keresése oly eljárások ellen, melyek egy alkotmányos államban nem qualifikálhatók, vagy nem egyéb, mint a tényekből merített meggyőződés után, a tanítói állás megszüldésére czéljából, kérelmezése a törvény reviziójának; mit a miniszterium már megígért, csak hogy mi ez ígéretekkel annyira jól laktunk, hogy attól tartunk: a tanítóság részéről ez is csak „pium desiderium“ leend.

Továbbá van egy vizsás helyzet, melynek valóban politikai magva van, s a tanítót hivatása ellenére önállóságában bénítja meg. Es ez, egy szóban kifejezve: a „végrehajtói“ szerep. Magas körben mondták ki e szót, s ezzel öszintén bevallották, hogy volna a tanügynek politikája, de melyet senki sem ért, s különösen a tanítónak nem szabad érteni.

A törvényalkotók, midőn a nép kezébe tették le önmivéledésének eszközét, a népnevelést, lehetetlen, hogy nem egy boldogabb, értelemben fejlettebb, erkölcsben emelkedtebb népet rajzoltak maguk elé, mely böles felfogással fog saját előnyére működni, s a népnevelés közvetlen tényezőivel vállvetve fog a közjólétre törekedni.

Nem ugy lett! Az önkormányzat nem az ügyet, hanem a hatalmat tolta előtérbe. Mindenki intéző tanferiu lett a nélkül, hogy fogalmával bírt volna a népnevelés jelleméről, mely kell, hogy az egész nemzetet áthassa, s mint egy testben egy lélek uralkodjék; a községek szűkkörében hatalmi ügygyé tette és lett, hogy a „betű“ ői, a helyet, hogy a „szellem“ élte-ne. A tanítók nem azok, kiknek vállvetve segítenek, hanem azok, kiket vállvetve elnyomnak; nézeteiket fel sem veszik, szakértelmüket kicsinylik, terveiket utálják, merészebb véleményeikért üldözik. Így áll ez általánosságban kevés kivétellel.

Tanügyünknek ez elhibázott felfogása, hogyne kényszeritené az egyeteket az önállóság kivívására s a félrevezetett közvélemény meghódítására. Es ha kell tanügyi politikának lenni, melyet tanító és egylet a népnevelés szabad fejlődése érdekében izhet, ugy ez az, hogy végrehajtóvá degradált szerepből kiemelkedjék, szakértelmének országos tekintélyt szerezzenek.

tusokkal kísérik, a mi valóságos hadonászissá válik. A szag talán még ennél a lármánál is kellemetlenebb: kőszén és zsír, do. any és rózsajolaj, trágyalé és karbolszagból lévén komponálva.

Egy düledező ház tornáca alól a guzlica lassu siró zümmögése verődik át az utca lármáján. Az alacsony, régies török kávéházban pár egyszerű fupadon, a falak mellett néhány sujtásos, piros öves parast hallgatja a szomorú melódiát. A sarokban, egy nyitott cserép-tűzhelynél, akár csak Kairóban, a neki gyűrűzött kávé keverő a forró italt.

A kis rézműves pislógó fénye csak hágyadtan világítja meg a szobát, kellemes félhomályt terjesztve a szemben levő vakító Siemens-lámpások után. Ide át minden diszkrétebb színekben van tartva. Magok a tarka övek, a beljök tűzött kések és pisztolyok villogó marcolatai csak mint élénkebb foltok válnak el az egészen sötét alapszínül. Aztán semmi fölösleges látma, mert ezek az emberek nem is diszkrálnak egyszerre hangosan, hanem lassan mondják meg, a mit épen akarnak; még taglejtéseik is ritkábbak, egyszerűbbek, majdnem klasszikusak a bő ruházat alatt.

A sarokban három cigány kuporodik, s halkán, vontatva pengetik hosszunyaku apró hangszereiket, inkább csak kísérteképen a szomorú dalhoz, amelyet énekelnek.

rezzen, hogy felülről jöjjen annak elismerése, hogy az országgyűlési szónok ne a hajdukkal hozza egy vonalra, hogy a tanítói állás ne csak olyan „állapot“ legyen, hanem elismert és tisztelt hivatal.

Röviden adva, ezekben foglaltatik egy tanító-egylet politikai működése és senki szemére nem vetheti, hogy körén túl haladt; hanem igenis, inkább becülést érdemel, hogy vidéke szűkköréből kiemelkedve az országgyűlésen meghallgattatást, a miniszternél audienciáját kér s a népnevelés szervezetét lelkiismeretes gondjaiba veszi.

Ha elvárják a tanítóktól, hogy oly sokoldalú igénynek eleget tegyenek, — kislélekül ne zárják el előtök a munkatért, inkább segítsék elő működésükben és hallgassák meg szakértő véleményüket, mely nem csak az abc és egyszeregyig terjed, hanem a nevelési szellemben nyilvánul, mely mai napság „a hány ház, annyi szokás“ szerint itélhető meg, mert nem összpontosul és nem származik egy intező agyból. Hadsereg vagyunk csapatokban, tervtelen küzdelemben ellenségeinkkel és önmagunkkal; mert a hadvezér nem ismeri és nem használja erejét.

Az egyletek a gyakorlati téren, e hiányoknak közvetlen tapasztalásából kell, hogy felemléjk szavukat, s a népnevelésügy jobb jövőjén fáradozhatatlanul munkálkodjanak.

Csima János
Tanító.

Székesiejevár milleniumi ünnepe.

Most már körülbelül össze lehet állítani azt a programot, melylyel a megye és a város megünnepli a milleniumot. Konstatáljuk, hogy az intézőkben több a buzgalom, mint a leleményesség. Az ünnepségek ugy vannak összeállítva, hogy azokban a város lakosságának túlnyomó része egyáltalán részt nem vehet. Az intelligenciáinak, a mely összekötetésben áll a megye és a város uraival s tagja valamelyik társaságnak, lesz módja alkalmi gyűléseken résztvenni, de az egyszerű nép számára nincs egyéb pont a programban, mint a zenés fáklás menet megmúlása.

Ezen a hiányon segíteni kell okvetetlenül. Hadd legyen a milleniumi ünnepsz napja emlékezetes azok előtt is, kik nem itözhetnek sem frakkba, sem diszmagyarba. Rendezzünk számukra valahol a szabad ég alatt népiünnepélyt alkalmi szónoklatokkal, zenével, tánczozal egybekötve.

Aztán még egyet ajánlunk az intézők, főként a Vörösmarty-kör figyelmébe, a mely hölgyeket is belevont tanácskozáiba. Tartásának a színházban disz-előadást élőképekkel. Mutassanak be néhány szép jelenetet a régmúlt időköl s az újabb korból, például: a nemzetiségek hódolását Árpád előtt, Nagy Lajost és udvarát, az egrü nőket Dobó Katiczával, a pozsonyi országgyűlést Mária Teréziával stb. s végül egy allegorikus képet. Mindezekhez kosztümeteket és díszletet szolgáltart résztint maga a színház, résztint könnyen beszerezhetők a nemzeti és a népszínház ruhatairaiból.

A személyzet is könnyen összeállítható, mert városunk hazafias polgárai és hölgyei közül bizonyára fölös számmal akad vállalkozó. Azt talán szükségtelen is hangsulyozni, hogy a szakértelmével összeállított néma képletek nagy hatást keltenének. Az első uapon lehetne mérésélt árú beléptidj mellett tartani az előadást, a rákövetkező napon ingyen szétküldött jegyekkel, figyelemmel arra, hogy a szegényebb osztályok tagjai jussanak azokhoz. A felmerülő költségeket bőségesen fedezné az első napi bevétel, s a készitendő fotografiákból befolyó

jövedelem. — Reméljük, hogy ezen indítványunkat a Vörösmarty-kör által kiküldött bizottságmielőbb eszmecsere tárgyává fogja tenni.

Az eddigi program egyes pontjai a következők:

Május 10-én hálaladó istentisztelet az összes templomokban, a törvényhatóságok tagjainak részvételével.

Május 12-én reggel 5—7 óra közt zenekarok és dalárdák végigvonulása a városban.

Délelött 10 órakor a megye és város közös diszgyűlése a megyeház nagytermében, melynek karzata a hölgyek számára lesz fentartva. Résztvesznek benne a törvényhatósági biz. tagok, s mint meghívott vendégek: a katonaság, a politikai és egyházi hatóságok s a középiskolák képviselői. A megnyitó beszédet Fiáth Miklós báró főispán tartja, utánna Huszár Agoston alispán és Havranek József polgármester mondanak alkalmi beszédet. A közgyűlés feliratot itézt a királyhoz, külön a megye és külön a város részéről.

Délután a társaskörök ünnepele.

Este 8-kor kivilágítás és zenés fáklás menet.

Este 9-kor közvacsora hivatalos felkösztöntökkel.

A társaskörök ünnepélyén dr. Kuthy József realiskolai igazgató és Varga Ottó tanár tartanak beszédet, a fáklásmenet alatt a városháztéren dr. Sára Gyula és Seidel Lajos főkapitány. A bankett szónokai: Fiáth főispán, Huszár alispán és Havranek polgármester.

Milleniumi fák.

Az idei nyárnak első iltető sugarai, szerény kis falusi házak előtt gondozott kertek porlepte fácskáira fogják vetni fényüket. Körülbelül tízezer fácskával lesz gazdagabb az ország.

Ezek a fák lesznek azok, melyeket milleniumi emlékgyanánt az ország tanítótsága fog iltetni. Minden egyes tanító két-két darabot a saját községében. Legalább így határozták el ezt a pesti tanító gyűlésen.

Hogy a pesti tanítók hova iltetik a fájakat, az az ő gondjuk, a falusiaknak lesz helyök elegendő. Tartunk azonban töle, hogy ezeknek a csemetéknek nagyon keserű lesz a gyümölcöse.

Ugyan mi is fog azokon a fákön teremni? Minek annak a szegény, előregedett, nyomoruságban élő falusi tanítónak emlékeztető gyanánt egy darab zöldelő ág mindennap a szemé előtt: hogy emlékeztess arra a szép ragyogó tavaszi időre, mikor még ő ifjú volt, s ugyanebben a faluban elültette ugyanezt a fácskát?

Nem! A böles kormány minden tanítónak ki fog osztatni két darab valódi Mauthner-féle famagot. Ezeket a magvakat a tanítók a millenium emlékére elültetik, aztán ha megerősödik a hajtás, a liberális kormány jóvoltából ráakasztatják, szabadon választva bármelyik ágat, reménységüket egy jobb idők után.

Ha szépen megerősödik a fa, sok ágat hajt, lesz majd évről-évre mit ráaggatni. Ha a puczéron maradt mágnásból lett tanfelügyelő eszentül gorbóskodik velök, nem a zsebbe dugják, hanem majd a fa ágát terhelik meg vele. Ha fizetésajvást kérnek; ha illő könyörgéssel illusztrálják állapotuk szertelen nyomoruságát, a üres biztatás lesz rá a felelet: a fára vele. Ha egyik-másik tanítóból a sok keserűség, a gond ki-kihajt egy-egy kis ambiciót: az is a fán talál helyet magának.

A 900 ftos fizetésből nem igen telik mindennap tyuk a leveses fazékba; milyen szerencsés lesz az a tanító, ki előrelátásból lasponyát iltetett a háza tájékára. A ház körül el nem féro apróság is fészket talál magának a millenium emlékére emelt zöld galyak közt, mert bizony a tanító lakása nem igen van szobákkal béléve. Ha pedig a tanterem ugy az őz folyamán a községnek magtár gyanánt szükségeltetnék, az arnyas falombok alatt is utat talál magának az ifjuság fejébe a pedagógia tudománya.

Téli idő beállával pedig egy-két szíraz galyat meg sem ér az a fa, a szegény tanítónak meg bizony jölesik a fűtőt szoba.

Idők múltán aztán majd a fa is, meg az ült. tője is megvénül. A fán is, meg a tanítón is lesz egypár kereszt. Megeshetik, hogy a tanítón ezüst lesz a kereszt: sok évi buzgó fáradozása jutalmául. Egy rangban lesz majd a Patács Miska urasági komornyikkal, ki exzellenziás gazdája mellett vénülve meg, kapta jutalmul ugyanezt a medáliát.

A keresztet is oda akaszthatja a fájára dísz gyanánt, elég jól fest a sárga-fekete szalag zöld alapon. Ez ugyanis már csak a haldoklás szimptomája. A kereszt után jön a jól megérdemelt nyugalom, az pedig egyenértékű a nyomorral.

Most sül aztán ki, hogy mit terem a milienáris fa, a mihez a kormánypart adta a vető magot. Olyan szürke-kökből összeronodott zacskó formájú izét, a melyik szíjjal van átkötve, hogy a szegény aranyérdemkereszesnek ne nyomja nagyon a vállát, mikor gyalogszerrel jár a milienium emlékére ültetett fák árnyékában faluról falura. Míg nem egy szép napon aztán, az egyik ilyen öröme ültetett fának eszomoru lesz a gyümölcse. A tarisznya lenn lesz a földön, benne a jól megérdemelt nyugalom, csak a szíj lesz az öreg nyakán, a szél meg lomhán lóbálja az erősen meghajlott ágat ide-oda.

Istenem! Milyen bölcs is ez a kormány, hogy gondoskodik az ő népoktató szegény szolgáiról, úgy öreg napjakra. Szikra.

Táviratok.

Képviselőház.

(Saját tudósítók jelentése.)

A mai ülésen Dániel Ernő közlekedési miniszter két vasúti javaslatot terjesztett be. A földművelési tárca költségvetésénél felszólalt Szalay Imre, helyreigazítván tegnapi beszéde egyes pontjait.

Kolozsvári Kiss István hosszú beszédében ismerteti nézeteit a földművelésügyről. Kifogásolja az állattenyésztés elhanyagolását, a juhokra nézve azt mondja, hogy kihalnak lassankint, mint a görények.

Öt percnyi szünet alatt a folyosón az ellenzékiek élénk ovációban részesítették Ugron Gábot, ki káromnapai államfogház büntetésének letülése után ma érkezett meg Váczról.

Következtek ezután a miniszteri válaszok az interpellációkra.

Lukács László két interpellációra felelt. Perczel Dezső belügyminiszter Pázmány interpellációjára a kolozsvári nemzeti színház alapítványait illetőleg kijelenti, hogy ott csak egy alapítvány van. Okolicsányinak Bartók Lajos ügyében tett kérdésére tudatja, hogy br. Nopcsa intendáns nem a parlamentü beszédéért mentette föl a drámabíráli tisztségtől, hanem mert lapjában hárszót indított ellene. A drámabíráli intézmény különben is csak ideiglenes jellegű volt, s most rendes dramaturg van kinevezve. Okolicsányi nem elégedett meg a válaszzsal, a ház azonban tudomásul vette.

Végül Szederkényi Nándor interpellált a borsodi anyakönyvi felügyelő korteskedése miatt.

A hercegprímás Budapesten.

Budapest, márcz. 28. (Saját tud. táv.) Vaszary Kólos hercegprímás a husvéti ünnepeket Budapesten tölti. A lelki szt. gyakorlatok miatt csütörtökig senkit nem fogad. Nagy-csütörtökön ő fogja végezni a lábmosást a Mátyás templomban. Április 16-án elnökölni fog a Szt. István társulat közgyűlésén.

Királyunk az angol dragonyosokhoz.

Bécs, márcz. 28. (Saját tud. táv.) Ő felsége táviratot intézett az angol testőr-dragonyos ezredhez, örömet fejezve ki, hogy Viktoria királyné ezen ezred tulajdonosává nevezte ki.

Hajsza a nuncius ellen.

Bécs, márcz. 28. (Saját tudósítók táv.) A liberális zsidó lapok ismét támadást intéztek Agliardi nuncius ellen. Azzal vádolják, hogy Gruscha érsektől az egyes kolostoroktól anyagi segílyt akart kieszközölni az antiszemita választási céljaira. A hír rosszakaratú koholmány.

A bolgár fejedelm Oroszországban.

Sofia, márcz. 28. (Saját tud. táv.) Ferdinánd fejedelm. ápril 6-án utazik Szent-Pétervárra. Kíséretében lesz Stojlov miniszterelnök és három titkár.

Városi és vidéki hírek.

— **Személyi hírek.** Klement Ferenc fejérmegyei segédintézményelöl a közoktatásügyi miniszter áthelyezte hasonló minőségben Csanádmegyébe, a hol maga vezeti a tanfelügyelőség ügyeit. Távozását széles körökben fájálják, mert 5 évi itt időzése alatt ugy a tanítóság, mint a társaság körében általános rokonszenv vette körül. — **Lendvay Ferenc,** a Csabdi községhez tartozó Vaszte puszta jeles képzésű és kiváló buzgalmu tanítója áthelyeztetett a Csömör község mellett levő Józseftelepre.

— **Nagyheti ájtatosságok.** A Megváltó nagy ünnepe megérkezett. A kegyeletes hívők áradata megtölti a templomok boltíves hajóját, hogy fájó zolozsmákkal adozzék a Jézus Urunk kinszenvedése emlékeinek. Városunkban az egyházi ünnepek a következő sorrendben fognak lefolyni: Virágvasárnap 9 órakor barka szentelés, a mise alatt pedig szent Máté passiójának elmondása; szerdán d. u. 4 órakor lamentáció; csütörtökön d. e. 9 órakor nagy-mise, melyen dr. Steiner Fülöp megyéspüspökünk celebrál, a mise alatt a haragok elnémulnak, utána pedig a szokásos lábmosás: a papság áldozása, és az oltárök felforgatása történik; d. u. 4 órakor lamentáció; pénteken d. e. 9 órakor mise, mely alatt a keresztrol a takaró levétele történik, s ezután predikáció, melyet valószínűleg egyik Jézus-társasági atya fog tartani: d. u. 3 órakor a szent szív látogatása Dr. Steiner Fülöp megyés püspök vezetésével, ennek végetével 4 órakor lamentáció; nagy szombatban reggel 7 órakor tűz-szentelés, tömjén, husvéti-gyertya és hármás gyertya szentelés, végül keresztutviz szentelés; 9 órakor nagy-mise, melyet a megyés püspök tart; a mise alatt a haragok megszálnak. A feltámadási ünnepek a következő sorrendben mennek végbe: d. u. 4 órakor a barátok templomban, 5-kor a szemináriumban, 6-kor a főtemplomban, 7 órakor a zirsiekknél. Husvét-vasárnap reggel 6 órakor kalács szentelés, 9 órakor pedig a megyés püspök nagy-misét és predikációját tart, mely alatt a gyónóknak teljes bocsu engedélyeztetik.

— **Jézus társasági atyák Székesfejérvárott.** A husvéti szentgyakorlatok tartására városunkba érkeztek pater Tomcsányi Lajos, ki a püspök házikápolójában a felszentelt papok és P. Drebitka Ferenc, ki a papnövédek részére a szemináriumban fogja a szentgyakorlatokat tartani.

— **Elgázolás.** Madler József fuvaros ma délelöl a vasutól hordókat hozott a városba. A Vörösmarty-téren a lovak megbokrosodtak s a kocsis a lovak közé esett, oly szerencsétlenül, hogy a kerékek mind a két lábán keresztül mentek. A szegény embert eltört lábával szállították be a kórházba.

— **Tanulmány uton.** Belgrádból írja a kiránduló társaság egyik tagja a következőket: Kedden este 10 órakor a legjobb állapotban érkezett meg a társaság Belgrádba, Zimonyig eléje jött a belgrádi keresk. akadémia igazgatója és egyik tanára, valamint a magyar keresk. muzeum képviselősége részéről Böhny Gyula. Reggel az említetteknek, továbbá Kostovics László muzeumi igazgatónak és a belgrádi ker. ak. tanulóinak kalauzálása mellett megtekintették a belgrádi várat, melynek kapuja még a Hunyadi idejéből való, s azon helyet, a honnan Dugovits Titusz hósi halálba ugrott. Ez alkalommal Ugriscs várpáncsnok a tanári kart fekete kávéra hirta meg, melyet leányai szolgáltak fel, ami nagy kitüntetés a szerbeknél. A délelölött folyamán megtekintették még a székesegyházat, a keresk. muzeumot, néhány nagyobb kereskedést, a konakot és annak termeit. A körut befejeztével a városi tanács nevében Kuzmanovics

Uros és Josifovics Stefan városi tanácsosok pompás villáreggelire hívták meg a társaságot. A belgrádi keresk. akad. tanulói és a mi ifjaink versenyezve énekeltek szerb és magyar dalokat. A társaság hangulata kitünő. A belgrádiak a legnagyobb szíveséggel és vendégszeretettel fogadják mindenütt a társaságot, mindig a magyarok iránti rokonszenvüket hangzatosvá. Délután Topesiderbe volt kirándulás, a hol Obrenovics Miklós fejedelmet 1867-ben meggyilkolták.

— **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter Weiner Dávid kácsi törvényszéki díjnokot a moóri kir. járásbírószághoz irókka nevezte ki.

— **Elvetemült anya.** Öv. Könyig Jánosné, sookuti illetőségű napszámos asszony, ki lopásért már többször büntetve volt, most legutóbb saját gyermekét Budafoknál a Dunába dobta. A szegény gyermek a jég alá merülve, ott is lelta halálát. E szörnyü bünért most vonta felelőségre a pesti törvényszék az elvetemült asszonyt, s szándékos emberölésért 12 évi fegyházra ítélte.

— **Jóváhagyott alapszabály.** A moóri korcsolya- és tennis-egylet alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

— **Orfeum a színházban.** Mint biztos forrásból értesülünk, Dobó Sándor igazgató felbuzdulva Varaszfátyol előadásán kapl-énekesi minőségben elért sikerin, egy-két nappal meghosszabítani szándékozik a fejevári színi szezont. A pótszezomban színekerül a Fekete hajó operetta, eredeti szövegében és a pesti Folies Caprice orfeumban betöltött. A tulvilágos ezimű bohózat. Ezenkívül Dobó Sándor Riek és Schönberg fővárosi orfeum-énekesek repertoárjából bemutatja a pesti rendőség által elfiltott kplékat: „Nur famoz und grandier“, „Viel Meloche, wenig Broche“, „Der Hausfreund“ és végül a „Schneider Faunt“ Rosenzweig karmester zenéjével. A közönség minden tagja emléktárgyat is fog kapni és pedig a fővárosi fotográfusoktól elkobzott pikáns fényképeket, melyeket a buzgó direktor költséget és fáradságot nem kímélve szerzett meg.

— **Kedélyes estély és színi előadás.**

A székesfejérvári iparos ifjuság önképző köre vasárnap, márczius 29-én (a kör új helyiségében: kórház-utca 2. sz.) kedélyes estélyt rendez, melynek műsora a következő: „Az utolsó két korona“ bohózat, előadják: Szemessy Győző és Ujváry Soma. Duett, éneklük: Benkó Gyula és Moizer Ferenc. Monolog, előadja Klein Soma. „Ivás közben“ Petőfőtől, előadja: Szöke Viktor. Magánjelenet, előadja: Neuwelt Samu, „Oh ne duzzogj“ éneklük: Szabady László. — Április 5-én, husvétvasárnap pedig színelőadást rendez ugyanott. Színe kerül „a Stigliczkek“ színmű 4 felvonásában.

— **Adományozás.** A magyar általános biztosító részvénytársaság a helybeli önkéntes tüzoltó-egyletnek 50 frtot adományozott.

— **A gazdaközönségfigyelmebe.** Lapunk 23-ik számában hirdetett vetömagnak való burgonya, melyet Agnelli József „Magyar Kincs“ elnevezés alatt hozott forgalomba s melyről a külföldi cégek is elragadtatással nyilatkoznak, az eddig ismert valamennyi burgonyafaj között a legjobb, legtermékenyebb és keményítő tartalmát (lisztességét) tekintve minden más fajnak föltölte áll, még kapható Szaller György urnál „Székesfejérvárott Kossuth-utca 11.

Irodalom és Művészet.

Színház.

Kapuzárás előtt.

A szokásos színi-szezon holnap, virágvasárnapján, utolsó napját éri. Az a czifra, de rozoga nagy ház, melyet a város színészetének huszonkét évvel ezelött emeltek, bezárul egy újabb évadig. Azok a már megszokott, közénk élt alakok pár nap alatt szerte szedlednek új hazába, jobb hazába kenyeret keresni.

Hogy tollat veszünk kezünkbe, s sine ira et studio, őszinte kritikát mondunk az utolsó kortina lementé után a távozó társulat felett: tesszük ezt azért is, mert erre rászolgáltak. De tesszük ezt azért is, mert a jövő évad igazgatója ugyanaz, ki az idén innen kivonul s így jóakarunk és őszinteségünk gyümölcseit jövőre élvezni óhajtjuk.

Nem tartozunk azon naiv emberek közé, kik egy olyan tőzsgyökéres magyar városban,

mint a miénk, a nemzeti misszió tág köpenyével ákarják takarni egy szintársulat esetleges hibáit. A publikum nem hazafias misszióból, hanem igenis szórakozás céljából jár el a színházba, s pénzének értéke erejéig megfélelő élvezetet is óhajt.

Mondjuk ki öszintén és nyíltan: ezt a vizontszolgálatot közönségünk nem kapta meg mindenkor. A drámai társulat szerfelett gyenge, s többnyire kezdő emberekből állt; természetes, hogy ezekkel perfekt előadásokat produkálni teljes lehetetlenség volt. Ez a hiba már a társulat szervezkedésében rejtett, mert végre is az a színész nem nyújthat többet, mint a mennyit tud. Jó színész jól játszik, rossz színész rosszul játszik, s így örökösén igaz marad az a színész körökben fennálló régi közmondás, hogy „rossz város nincs, csak rossz színészek vannak”. De lehetne erre másik közmondást is alkalmazni, hogy „olcsó husnak hig a leve.” Ez a hig lével való főzés mód nélkül megboszlata magát, az ideai saisonon keresztül. Ennek köszönhetően a társízigazgatók, ha egyes daraboknál, lettek azok bár premierok is, a közönségben csalatkozotak.

Az operette előadásokkal másképp álltunk: voltak jó énekesünk, (bár ezek közt is akadt elég kezdő erő), jó énekesnőnk, nagy repertoír, — cifra kiállítás, kerekded, öszszévágó precíz előadások, s hogy öszszinték legyünk: elegendő számban voltak az újdonságok is. Az operettél volt szereplő elegendő, hiányát épen csak egy jó buffónak éreztük. Az igaz, hogy ez érzékeny hézag, s jelentékenyen hozzájárul egy operette-est teljes sikeréhez, de e tekintetben bizalommal tekintünk a jövő évad elé, hisszük, hogy ezen a hiányon segítve leend. Nekünk e helyen csak röviden és általánosságban van szándékunk a távozó társulat felett véleményt kockáztatni. Ha szigorú kritikusok nem akarunk lenni, úgy az elemi népiskolák klasszifikációja nyomán bátran a „jó” osztályzatot ayújthatjuk nekik bucsuzó gyanánt.

Mi kaptunk egy elég jó társulatot; ök kaptak egy elég jó várost. Voltak ugyan a mi köből épített műzsa-hajlékunknak szebb napjai is valaha. Volt idő, mikoron három-négy primadonna játszott egy estén; volt idő, mikor nyolcezer, tízzer is ment egy saisonban egy darab; mikor három tenoristával is díszekedhettünk; mikor egy-egy darab kiállítására százzakat költöttek az igazgatók; de — és most ismét legyünk igazságosak — közönség nem volt több soha, mint például a tél folyamán.

Anyagilag véve a társízigazgatók helyzetét, az a legkedvezőbbben záródott le. Közönségünk átlagosan számítva estéről-estére megtöltötte a színház nézőterét. E részről a panasz tehát jogosulatlan és indokolatlan lenne. Hogy minden este nem volt zsúfolt ház, az tény, de az előadott darabok nem mind egyike érdemelte meg a közönség pénzét, némelyik előadásón bizony az ember szinte szánakozott azon a pár alakon, ki oda tévedt.

Hogy megemlékezésünk teljes legyen, szívesen konstatáljuk: hogy az előbbi évek szokása ellenére minden nagyobb botrány nélkül eresztették le a függőnyt utóljára. Nem volt a legcsekélyebb skandalum sem, sőt a karmester és direktor közt felmerült ügy is egy-két pro- és contra-válasz után, szerencsére a saison bekövetkezett végének, elegendő simán merült a feledés tengerébe.

Az ideai saisonnal végeztünk a jövő saison értéke még eddig Dobó Sándor kezében van. Ha ügyesen és jól szervezkedik; ha — miután most már jobban ismeri a város igényeit — körültekintőbb lesz, mint az idén, s a müzsa oltárhoz seregestől tuduló öröleten ifjú nagyságok neveit átengedi a Jáni János és Simándi mucsai igazgatók színapajaira; ha komplett társulattal fog bevonulni s lemond arról, hogy ő maga is szerepeljen mint színész a publikum előtt; szívesen fogja őt viszont látni társulattal együtt a város közönsége, s hisszük, hogy a soproni igényeket is képes lesz kielégíteni.

De az ideihez hasonló, s több rendbeli szerepkörre egészen hiányos társulattal épen nem látjuk szívesen viszont. Az ilyen zsánerű társulatoknak, mint már a több rendbeli példa megmutatta, a második esztendeje szokott rend-

szertint katasztrófával végződni. Ebből a sütebből pedig azt hisszük, sem az igazgató, sem a közönség többet nem kér.

Méltányosságot követelünk a közönség igényei irányában, mert, és tessék jól megjegyezni: a közönség gyakran tapsol, néha piszszog, de mindig fizet. (sz. i.)

A h á r o m K á z m é r, Beöthy Lászlónak a fővárosban nagy sikert aratott zenés bohózata nálunk is zsúfolt ház előtt került színre. A premier érdekességét emelte, hogy a szereplők közt volt mint vendég, a Népszínház kiváló tagja, N é m e t h József. A közönség nem csalatkozott: a három Kázmér egyike a legsikerültebb bohózatoknak, tele ötlettel, szellemes mondásokkal és pompás alakokkal. Németh a tönkrement fűdesúr és modern apa szerepében excellált s diszkrétén énekelt kupléival irenitikus tapsokat aratott. Teljes sikerrel játszotta meg C s o n g o r y Mariska az amerikai kisasszony-feleséget, s biziklii toalettje szenzációt keltett. Vele együtt H e g y e s s y is biziklin jelent meg a második felvonásban, s mint zeebőhöz legsikerültebb alakításainak egyikét produkálta. A többi szereplő is ügyesen mozgott, csupán Mihályfi Juliska és D o b ó mentek át a tulzássa.

Ma, szombaton este, ismét N é m e t h Józsefnek tapsolhat a közönség. A „Holtomiglan” című darabban játszik egy hordárt, a mely alak általa lett ismeretessé országszerte. — Holnap megismétlik a három Kázmért, s hétfőn a karszemélyzet javára tartott előadás után („Adj a tónak szállást”) bezárulnak a színház kapui.

Közgazdaság.

A kézizálog-hitelről.

A kereskedelmi budget tárgyalása folyamán vita tárgyát képezte a kézizálog-hitel odóizus ügye. Odóizusnak nevezzük az ügyet, mivel a zálogüzletnek csupán arnyoldalait igyekeztek feltüntetni. Nincs szándékunkban a kézizálog-hitel mai kamatlábat pártfogásunkba venni, de tagadnunk kell azt, hogy oly visszaélésekkel állának szemben, melyek a záloghitelügy államosítását tenné szükségessé.

Ha a törvény intézkedései daczára mégis merülnek fel visszaélések, azoknak az oka az elsőfoku iparhatóságok szakavatlanságában gyökerezik. Csalak aról lehet szó, hogy ezen végrehajtó közegek teendőik iránt kitanitassanak és köteleességek teljesebb teljesítésére utasitassanak. Czelészerü lenne ez okból, hogy a kereskedelmi miniszter szakértőt nevezze ki a zálogintézetek országos felügyelőjévé, a ki az elsőfoku iparhatóságokat teendőikre nézve instrualná, azon jelentéseit megvizsgálná és időnként, közvetlen is eszközölne vizsgálatokat.

A kézizálog-kölcsönügyletek államosítását azonban nem pártolhatjuk, sőt annak vagyunk szószóli, hogy az állam — a felügyelet szigorításával — ezen üzleti vállalkozást egészen a magántökének, jelesül a részvénytársulati és szövetkezeti vállalkozásnak engedje át.

A kézizálog-kölcsönügylet folytatására a magántöke készszeggel vállalkozik, az államnak pedig nincs haszna rajta, sőt ha országos kiterjedésben kívánna gyakorolni, ezt csak a kincstár vilákos kárával tehetné. A közérdek szempontjából pedig bizonyára nem állithatjuk a kézizálog-kölcsönügyletet a vasut, pósta, távíróval stb. párhuzamba. Ami pedig a közönség érdekeit illeti, ez a kellő felügyelet alatt álló maganzálogintézeteket sokkal szívesebben veszi igénybe, még akkor is, ha valamivel magasabb kamatláb mellett dolgoznak. Az állami intézetekben a nehézsékes, hivatalos eljárást találjuk fel, mely a kölcsönt igénylőket rendkívül sok idővesztegetésre kényseríti, annyira, hogy ezen idővesztegetés pénzben kifejezhető értéke gyakran meghaladja azon kamattöbbletet, melyet a maganzálogintézetek szednek.

A biztonság szempontjából kétségkívül messze felette állanak a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok zálogintézetei, az egyesek által felállított zálogintézeteknek. Hogy minő

párhuzam állitható fel az állami, részvénytársulati és a magánosok által tartott zálogintézetek közt, azzal leginkább aként jöhéünk tisztába, hogy a „Budapesti takarékpénztár és országos zálogkölcsön részvénytársaság” viszonyait és ügykezelését megvizsgáljuk. Ezen intézetnek a kézizálog kölcsönüzletek körüli szereplését azért emeljük ki, mivel a részvénytársulatok közt a kézizálog-üzletet csupán ezen társaság gyakorolja kiterjedtebb mérvben.

A „budapesti takarékpénztár és országos zálogkölcsön részvénytársaság”, melynek élén Tolnay Lajos orsz. képviselő elnök és Benke Gyula vezérigazgató állanak, miután részvénytőkéjét 5 millió frtra felemelte és tartaléktőkéjét 495.000 frtra kiegészítette, kézizálog-üzletét csak a mult év második felében kezdte meg, olykép, hogy a fővárosi forgalom leg-élénkebb pontjain négy zálogintézetet létesített.

A társaság kézizálog üzletei a következő helyeken vannak: Király-utca 57. sz., Károlykorut 18. sz. Koronaherezeg-utca 11. sz. és József-körut 2. szám. Értékpapirokra 8%, ékszerekre 12%, egyéb dolgokra 15% mellett adnak hat havi lejáratu kölcsönök, amelyeknek kamatai az első hó után esedékes napokra, nem pedig egész hónapra szednek.

E négy zálog-intézet berendezése a czelnak teljesen megfelelő. A közönség részére vároterem áll rendelkezésre, külön rekeszekben veszik át, illetve adják ki az érték papirokat, ékszereket, és ingókat, melyeknek megbecsleése, valamint a zálogbárca kiállításá és az esedékes összeg kifizetése oly gyorsan eszközöltetik, hogy az érdekeltnék alig kell néhány percig várakozni. A kiváltás még gyorsabban megy végbe. A tulajdonos még elő sem kereste a fizetendő összeget, midőn kiváltandó tárgya már rendelkezésre áll.

Az értékpapirok és ékszerek tízmentes, számozott fiókkal és rekeszekkel ellátott vaszrekrényekben számszerint sorban akként vannak elhelyezve, hogy bármely zálogtárgy elővétele csak néhány másodperczet igényel. Az ingók konzerválására vilámmal világított, alkalmas alványokkal ellátott raktárak vannak berendezve, melyekben az ingók szintén akként helyeztetnek el, hogy telcesérés nem fordulhat elő.

Ily berendezésre, csakis a nyilvános számadásra kötelezett ama vállalatok képesek, melyek bevárhatják, míg a befektetések a haszon után lassanként megtérülnek. De bizonyítékai az elmondottak annak is, hogy a kézizálog-kölcsönüzletek kamatlábat nem lehet leszállítani anélkül, hogy a közönség jogos igényei csorbát ne szenvedjenek. Ahol az üzlet lebonyolítása végett 6—10 hivatalnokot, 3—4 szolgát kell alkalmazni, irodahelyiséget, raktárakat tartani, azokat az igényeknek megfelelően felszerelni, tűz- és betörésmenetéssé tenni; ahol a rütes, világítás stb. költségei az üzletnek kora reggeltől késő estig való nyitvatartása miatt rendkívüli nagyok, ott az objektive ítélkező, a kamatláb mekkoraságát nemcsak a pénzpiacz általános helyzetének, hanem a tárgyak átvételével, kezelésével és biztosításával együttjáró költségek magasságának figyelembevételével fogja megállapítani.

* **Gazdasági tudósítás.** Mint moóri levelezőnk írja, József nap óta folyton jó tavaszi idő kedvez, sőt e hó 27-én hajnalra jó eső volt, melyre már szükség is volt a vetésnek. Különben az őszi vetések a jó idő folytán igen szépen állanak, az árpa és zab is már kikelték. Azonban nálunk érdekesebb a bortermeles, mint a gabona-termés. Már mintegy két héttel ezelőtt kezdődött a szőlőmunka és a hangya szorgalmu moóri földmívelő nép becsületére legyen mondva, a több ezer holdra tevő szőlőterületeket már egészen tisztába tette, t. i. a metszést és kapálást mintaszereleg már véghez vitte. Következik a karóverés és ha az kedvez husvétig az is elkészül. A napszám azonban drágább mint más években, 70—80 krt, sőt 1 frtot fizetnek szőlőmunkáért egy napra. Minthogy nálunk sok új szőlő is készül, tehát a trágya is igen keresett tárgy, 3—4 frtot fizetnek egy kis rövid parasztkocsi trágyáért. A bort, mint még soha, az idén ugy

összekeresték, de azért még mindég van eladó bor, új-év körül 20-22 kr-ért lehetett literjét az utóbbi termésből kapni, most azonban felszökken az ára vagy is 24-26 kr literje az új bornak; ó bor 30-35 kr. Különleges régi jó borok 40-45 kr literje. Szőlővényige kereskedés is van Moórótt forgalomban, sima vessző megfűszítva és a vasutra szállítva 3-4 frt ezere, gyökeres vesszők 6-12 frt ezere. Kapni Moórótt különféle fajú amerikai oltott gyökeres vesszőt is nagy mennyiségben 70-110 frt-ig ezerét. Heti piarcei árak: buza 6.40, rozs 5.60, árpa 4.—, zab 6.50, kukorica 4.—, b. 7 frt. Krumpli zsákja 50-60 kr.

* **Állatkiviteli tilalom.** A földmivelésügyi miniszter a hatóságok tudomására hozza, hogy a szerb kormány újra megtiltotta Magyarországból a sertések és a nyers husnak Szerbiába való kivitelét.

* **Mérsékelt áru vasutijegyek.** (Déli vasut.) Április hó 4-én, husvét ünnepe alkalmából Budapest déli vasutáról a magyar vonal Siófoktól kezdődő déli vasuti állomásaira, valamint Fiume, Triest és Velenceze, nemkülönben a bécs-triest, karinthiai és tiroli vonal jelentékenyebb állomásaira, a Budapest déli vasuti pályaudvarról este 9 óra 25 perczkor induló 207. számú személyvonatnál rendkívül mérsékelt áru menettérti jegyek fognak kiadni. A fentemlített állomásokra a közbeeső magyar- és horvát állomásokról is fognak ily mérsékelt menettérti jegyek kiadni. Ezenkívül a magyar vonal állomásairól igen mérsékelt áru menettérti jegyek lesznek Budapest és Bécs déli vasutra kiszolgáltatva. Ezen menettérti jegyek 14 napig érvényesek és a visszajövetkor az utazás kétszer, tetszés szerinti állomásokon félbeszakítható. A Budapestről szóló jegyek naponta válthatók a déli vasut városi irodájában (V., Nádor-utca 16.) a m. kir. államvasutak városi menetjegyirodájában (Hungária szálloda) és az indulás előtt az állomás személypénztáránál. Az utazásra vonatkozó adatok, valamint a jegyek ára a már kifüggesztett falragaszokból vehetők ki, ezenkívül minden állomáson díjmentesen kapható a folyó évben rendezendő kéjutazások jegyzéke.

* **A vidéki kereskedők mint a kerteszet faktorai.** Ne mondja ezentul senki, hogy vidéki kereskedőink nem buzdulnak a kerteszetgazdaság fellendüléseért. Azon nagyszabású mozgalmakkal, hogy a zárt tokokban forgalomba kerülő Mauthner-féle elismert kitűnő magvakat az egész hazában általánosítják, a konyhakertészet mintegy varázsűtésre országszerte óriás mérvet fog ölteni. Hogy mennyire karolja fel a közönség ezen magvakat, kitűnik abból, hogy számos vidéki kereskedőnek magforgalma tizszer akkora, mint volt azelőtt. Sőt intéző köreink is felismerték már a nemesített magvak forgalmának rendkívüli nagy fontosságát és jó indullattal, rokonszenvenvel kísérik a helybeli és környékbeli kereskedőink említett magelárusítási ujtását.

DIVATLAPOK

valamint bármilyen folyóiratok vagy **regényekre** (házhoz szállítva) előfizethetni lehet.

Helyben legolcsóbb forrás
KAUFMANN F.
KÖNYVKERESKEDÉSE,
Székesfejérvár, Kossuth-utca 5 sz.

MIHÁLYI JÓZSEF

KÁRPITOS ÉS DISZITÓ
NÁDOR-UTCA, GEBHARDH-HÁZ.

Van szerencsém a nagy. érd. helybeli és vidéki közönség becses tudomására hozni, miszerint ez évre már a legújabb divatu butorok, igen olcsó kivitelben; valamint a falkárpitok dus választékban megérkeztek. Melyekből tetszés szerint, jutányos árban készítek, szállodák, lakosztályok, fürdő-telepek és nyaralókba divatos és tartós kárpitosbutorokat, továbbá teljes berendezést, kárpitozást (tapetázást) elvállalok.

Készítek továbbá: szalon, háló, és ebédlő párnázott butorokat, ruganyos és lószőr matraczokat, melyekhez a legkitűnőbb anyagot szolgáltatatom, egy munkám izléssel való kiállításáért, valamint tartósságáért mindenkor kezeskedem. — A nagy érd. közönség, valamint b. Uraságod eddigi szives partifogását továbbra is kérve,

maradtam kiváló tisztelettel

Mihályi József.

13-5

Templomi szövetek gyára.

Kitűntetve 1871. * Kitűntetve 1881.

DEILER JÓZSEF

templomi szerek gyára és templomi ruhák készítése

Bécs, VII., Zieglergasse 27.

Képviselő: BRÜCKNER FERENCZ.

Megrendelésre készítek minden templomi ruhát, ugymit: **casulát, vecsernye-köpenyt, dalmatikát, velumokat, stólákat, menyezeteket, zászlókat** stb., valamint egész ornatust a

legkorrektebb kivitelben.

52-46

Templomi szükségletek.

Szégyenli magát

a kis leány, mert a másképp oly kedves arca a bőr tisztátlansága által oly régen el van csufitva, és csak most tudta meg, mily könnyen és hamar segíthetett volna azon, az általánosan ismert és kedvelt

VÉRTES gyógyszer. Lugosi arczkenőse által. Ezen arczkenőse a legjobb szer a májfoltok, szeplők, bőratkák, pattanások, ugymint minden más bőrtisztatlanság eltávolítására. Egy adag 60 kr., 1 frt és 2 frt. — 2 frt 20 kr. előleges beküldése ellen 1 nagy vagy 2 kisebb adag bérmentesen küldetik.

és erőteljes szakáll leggyorsabban és legbiztosabban nyerhető

Dr. Heuffel-féle bajusznövesztő pomádéval Ezen teljesen ártalm. szerekből készült pomádé által, a legrövidebb idő alatt, még 16 éves ifjak is **gyönyörű bajuszt és dus szakállt** nyernek. 1/2 adag 1 frt 25 kr., egy eg-sz adag 2 frt. — 2 frt 20 kr. előleges beküldése ellen 1 egész adag bérmentesen küldetik.

Továbbá ajánlatnak a „Sas-gyógytár” világhírű gyógyszerei u. m.: **Dr. Heuffel-féle gyomor-szenczia, Dr. Heuffel-féle vértisztító labdacok, Bánati nővény-nedr, Herkulesfürdői közzvény-szesz, injectio és capsules végtales stb.**

Raktár Székesfejérvárott: **IMRICH VICTOR** gyógyszerésznél valamint **VÉRTES LAJOS** sasgyógytára LUGOSON 454. sz.

25-12

Dr. Huszár Adolf

FOGORVOS.

Székesfehérvárott, iskola-utca saját ház.

Foghuzás, plombálás és műfogak a legújabb vivmányok alapján.

RENDEL 8-6

Állandóan Székesfehérvárott.

-20

Ifj. FÜSTÉR IMRE

asztalos- és kárpitos butorraktára

Székesfehérvár, iskola-utca 10.

A nagyérdemű helybeli és vidéki közönség becses figyelmébe ajánlom újonnan berendezett dus választékú

● ● kárpitos és asztalos

butorraktáramat, ● ● ● ●

hol minden e szakmába vágó munkák nagy választékban kaphatók a legegyszerűbbtől a legfinomabbig, u. m.: háló, ebédlő, szalon, iroda és előszoba berendezések. Széjjel nyitható totel, mely éjjel ágynak alkalmazható, magas divánok, ottománok, tükrök, képek és más itt fel nem sorolt asztalos- és kárpitos-munkák.

Különösen ajánlom figyelembe venni, hogy a megrendelt butorarakokat vagy átalakítások kézimunkák modorozása, régi butorok a saját műhelyemben és felügyeletem alatt készülnek; miért is minden nálam rendelt butorokért, illetve munkákért kezességet vállalok.

Rajzokkal, mintákkal és költségvetésekkel szívesen szolgállok. Vidéki megrendeléseknél a czimre különösen vigyázni kérem.

52-39

Tisztelettel:

Ifj. FÜSTÉR IMRE.

Hirdetések

felvétetnek kiadóhivatalunkban (Szt.-István-tér 1-ső sz.), jutányos áron.

* Utolsó főhuzás. *

Magyar

osztály sorsjáték

Legnagyobb nyeresemény a legkedvezőbb esetben

1 Millio Korona.

Huzás naponta

1896 Majus 12-től 28-ig.

Nyeremény	korona	=	korona
1 jutalomdíj	600 000	=	600 000
1	400 000	=	400 000
1	300 000	=	300 000
1	200 000	=	200 000
1	100 000	=	100 000
2	40 000	=	80 000
2	20 000	=	40 000
5	10 000	=	50 000
10	8 000	=	80 000
34	6 000	=	204 000
100	2 000	=	200 000
200	1 000	=	200 000
2 650	200	=	530 000
22 000	150	=	3 300 000
25 007	nyeremények és 1 jutalom	=	6 284 000

Ezen 57 nyeresemény közül az utoljára kihuzott kapja a 600 000 korona jutalomdíjat.

III. osztályu vételsorsjegyek árai:

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$
60,—	30,—	6,—	3,— forint

Ezen eredeti sorsjegy árakon kívül ajánlott levél portoja és nyeresemény jegyzékért 25 Kr. melléklendő.

Sorsjegyeket ajánl és szétküld az összegnek postautalványon való előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel

Heintze Károly

Budapest, Szervita-tér 3.

Sürgöny czim: Lottoheintze Budapest.

II. osztályu sorsjegyeknek a III. osztályra való megújítása a II. osztályu sorsjegy visszaadása és a megújítási díj befizetésével és pedig:

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$
20.—	10.—	2—	1.— forint

legkésőbbben május 2-ig eszközözlendő. 7-1

Nyertes sorsjegyeket minden magasságban beváltok.